

Motion till riksdagen 2020/21:3805

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samverkan inte ska premieras med ekonomiska styrmedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Mälardalens högskola inte i dagsläget ska utnännas till universitet och att rimliga kriterier för att utnännas till universitet bör införas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt forskningsprogram administrerat av Formas även ska innehålla forskning om framtida kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att detaljerade könsmässiga mål för andelen professorer på våra högskolor snarast ska avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inom Vetenskapsrådets anslag inte ska särskilt avsättas 10 miljoner kronor till konstnärlig forskning på det sätt som redovisas i propositionen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en egen kartläggning om forskares akademiska frihet och utsatthet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör börja projektera för Sveriges framtida isbrytningsförmåga där en ny isbrytare ersätter Oden, som blir ett renodlat forskningsfartyg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska utreda en sammanslagning av forsknings- och innovationsråden och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa tillförlitliga effektutvärderingar för Vinnovas innovationspolitik och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Regeringens forskningsproposition, som kommer en gång varje mandatperiod, är en av de viktigaste propositionerna som regeringen lägger fram under hela mandatperioden. Den pekar ut regeringens inriktning med forskningspolitiken, men den kan också, som i den nyligen framlagda propositionen, peka ut mer konkreta och specifika områden för satsningar. En nations forskningspolitik och resurserna den lägger på forskning är av oerhörd vikt för nationens internationella framgång och för dess framtida välfärd. Vinnarna inom forskning kommer att springa förbi förlorarna både ekonomiskt och samhälleligt. Vikten av forskningspolitik och de resurser som läggs på forskning kan således inte nog betonas.

Det är dock inte bara resursernas storlek, samt antalet forskare och lärosäten som är avgörande om vi som nation ska bli vinnare eller förlorare i det internationella forskningsloppet, utan kvaliteten på forskningen är av avgörande betydelse. När det gäller satsade resurser som andel av BNP och antal forskare per capita ligger Sverige otvivelaktigt mycket bra till. När det gäller kvaliteten på forskningen, totalt sett, har vi dock frågetecken. Är vår forskning av tillfredställande kvalitet? Får vi ut vad vi kan av varje satsad forskningskrona? Avseende citeringsgenomslag ligger svensk forskning på medicinen för OECD-länderna. Regeringen nämner själv kvalitetsaspekten och forskningens relevans i sin proposition, vilket är lovvärt, men ytterligare åtgärder måste vidtas för att säkra forskningens relevans och kvalitet.

Vi menar att regeringen, och tidigare regeringar, har varit alltför fokuserade på volymtänkande när det gäller både forskning och antalet lärosäten. Att lyfta upp en högskola till universitet ger inte per automatik bättre kvalitet vare sig på forskningen eller undervisningen. Det är bl.a. mot den bakgrunden vi anser att Mälardalens högskola inte ska utnännas till universitet.

Mycket är bra i den nu framlagda forskningspropositionen

Sverigedemokraterna anser att mycket i den nu framlagda forskningspropositionen är bra. Regeringen lägger fram förslag som vi med glädje ställer oss bakom. Andra förslag hyser vi en mer dämpad entusiasm inför, men vi har inget direkt att anföra mot dessa i dag. Några förslag är vi helt emot, och de föranleder yrkanden. Regeringen skriver om kvalitet och relevans på ett sätt som vi inte alls såg i den tidigare forskningspropositionen 2016 (Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, prop. 2016/17:50). Den nyligen släppta propositionen (Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige, prop 2020/21:60) är av betydligt högre kvalitet och dignitet. Skillnaden mellan de två propositionerna är anmärkningsvärd.

Sverigedemokraternas politik – kommentarer till propositionen

Att utnämna högskola till universitet

Regeringen skriver att den vill återinföra kriterier för att en högskola ska utnännas till universitet. Det är mycket bra, och vi ställer oss självklart bakom detta. Orsaken till att man en gång tog bort kriterierna sägs vara att varje högskola som uppfyllde kriterierna såg det som självklart att de skulle utnännas till universitet, trots att det saknades både pengar och andra resurser för att göra just dessa utnämningar. Nu torde det vara en pedagogiskt lätt uppgift att förklara för skolade akademiker att det inte på något sätt sker en uppgradering till universitet med automatik bara för att man uppfyller de ställda kriterierna, utan att dessa ska utgöra minimikrav.

Sveriges klimatmål

Regeringen skriver i sin proposition att Sverige har som mål att bli klimatneutralt avseende nettoutsläpp av koldioxid senast 2045. Sverigedemokraterna anser att detta är en defensiv och förvånande målsättning. Sverige ligger redan i dag nära nollutsläpp räknat som netto. Det beror som bekant på att Sveriges stora skogar absorberar en mängd koldioxid (Lennart Bengtsson, 2019, Vad händer med klimatet, s. 76). Sverige skulle i princip bara behöva plantera lite mer skog för att uppnå målet. En vettigare målsättning för klimatet skulle vara att satsa på kärnenergi samt upphöra med att importera smutsig el från utlandet.

Forskning på samhällsrelevanta områden

Regeringen vill satsa på forskning om kriminalitet, något som Sverigedemokraterna efterfrågat i flera debatter och som vi självklart ställer oss bakom. Vi anser dock att de anslag som regeringen aviserar i propositionen är alldeles för blygsamma, taget i beaktande de stora samhällsproblem vi har i dag i våra utsatta och särskilt utsatta områden. Regeringen vill satsa 10 miljoner kronor för 2021, för att sedan successivt öka anslagen. Vi tycker detta är i underkant. Vi välkomnar också satsningen avseende segregation, vilket är något vi själva lyft fram i den forskningspolitiska debatten.

Högre antagningskrav

Regeringen vill också införa högre antagningskrav för att komma in på lärarutbildningarna. Detta är något som Sverigedemokraterna efterfrågat länge, och vi välkomnar regeringens initiativ på detta område. Vidare vill regeringen skärpa kraven på lärarutbildningarna, vilket vi också har efterfrågat och tycker är bra.

Ökat djurskydd

Andra åtgärder som regeringen aviserar och som vi tycker är bra är ökad forskning för djurskydd och forskning för att ersätta djurförsök genom ett riktat anslag till Formas. Att ersätta plågsamma djurförsök med andra metoder för att t.ex. ta fram mediciner anser vi vore mycket välkommet. Förbättrat studiestöd för äldre och för personer som redan har etablerat sig i arbetslivet är också en välkommen satsning. Åtgärderna som regeringen aviserar kommer att förbättra möjligheterna för dem som vill eller måste vidareutbilda sig samt ge bättre möjligheter för dem som tvingas eller vill omskola sig i ett senare skede av livet.

Jämställdhet

När det gäller jämställdhet finns det både bra och tveksamma åtgärder i propositionen. Regeringen skriver följande: ”Kvinnor och män har i dag inte samma möjligheter att göra karriär inom universitet och högskolor, meritera sig till de högsta anställningarna eller tilldelas forskningsmedel.” Här menar vi att regeringen har fel. Kvinnor har i dag samma möjligheter att både göra karriär och erhålla anslag som män. Att inte utfallet könsmässigt blir exakt lika på alla nivåer innebär inte att män och kvinnor inte skulle ha samma möjligheter. Utfallet mellan män och kvinnor är inte exakt lika på något område inom vårt eller något annat samhälle. På vissa nivåer dominerar kvinnor och på andra nivåer eller områden dominerar män. Här menar vi att en exakt jämvikt inte är något mål att sträva efter i sig.

Jämställdhet och grunder för tjänster, anställning och anslag

Regeringen skriver så här i forskningspropositionen: ”De statliga universiteten och högskolorna har en skyldighet enligt högskolelagen att alltid iaktta och främja jämställdhet mellan kvinnor och män i sin verksamhet (1 kap. 5 § andra stycket). Det ska vid beslut om anställningar endast fästas avseende vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet, i enlighet med regeringsformen och lagen om offentlig anställning (1994:260).” Sverigedemokraterna har inga problem med ovanstående lagskrivningar och tycker det är glädjande att regeringen lyfter fram dessa lagparagrafer i sin proposition. Vi anser att ovanstående, med betoning på regeringsformens krav vid anställning, ska följas till punkt och pricka.

Uthyrning av bostäder

En åtgärd som vi tycker är ett steg i rätt riktning, men där vi gärna sett att regeringen tagit steget fullt ut, är högskolornas rätt och möjlighet att hyra ut lägenheter i andra hand. Det finns inget skäl till att högskolor inte ska få hantera bostäder på ett mycket friare och mer rationellt sätt, speciellt när brist på studentbostäder föreligger. Speciellt märkligt och ologiskt är detta eftersom tydligen högskolor får hyra ut bostäder i andra hand till utländska studenter. Det finns helt enkelt ingen rim och reson i detta förfarande. Sverigedemokraterna anser att denna rätt att hyra ut bostäder i andra hand för alla studenter ska permanentas.

Mål för antalet examina inom vissa utbildningar

Regeringen låter förstå i propositionen att den avser att införa mål för examina inom utbildningar som lärarutbildningar och sjukvårdsutbildningar. Detta är ett nytt grepp för målstyrning men Sverigedemokraterna har i dagsläget inget att anföra mot detta förfarande. Det är möjligt att detta nya sätt att stipulera mål för högskolor är bra och verkningsfullt.

I övrigt avser regeringen införa någon slags målstyrning på breda områden. Vi har inget att anföra mot detta, men regeringen verkar nästan fanatisk när det gäller jämställdhet inom akademien. Sverige är ett av världens mest jämställda länder och det gäller även inom akademien. Kvinnor har i allt väsentligt samma förutsättningar som män i detta land. På flera nivåer inom vårt högskoleväsen har vi i dag en övervikt av kvinnor. Att då göra just jämställdhet till något av en huvudfråga för hela verksamheten ter sig märkligt och nästan neurotiskt. Självklart ska missförhållanden rättas till, även fram-

ledes. Men regeringen bör ändå ha någon slags proportionerlig ingång inom detta område. Vi kanske ska satsa ansträngningar på något område där vi ligger sämre till än på ett område där vi redan kanske är bäst i världen.

Forskning om pandemier

Självklart är forskning om pandemier och virus ett oerhört viktigt forskningsfält. Det torde alla förstå taget i beaktande den situation vi befinner oss i just nu. Sverigedemokraterna är dock kritiska till texten som rör detta i den nu föreliggande forskningspropositionen. Det handlar inte om vad regeringen skriver i propositionen, utan vad den *inte* skriver. Regeringen beskriver farorna för nya pandemier som i framtiden kan komma att gissla mänskligheten. Regeringen nämner dock inte den kanske allra viktigaste åtgärden och det viktigaste forskningsfältet, nämligen att forska kring vissa nationers djurhållning och matmarknader och dess betydelse för pandemier. I förlängningen måste de nationer som står för lejonparten av virusutbrotten också påverkas att förändra sin djurhållning och sitt sätt att distribuera livsmedel. Relevant forskning på området kan utgöra ytterligare en påverkansfaktor för en sund djurhållning där så krävs. Sverigedemokraterna har inget yrkande i denna fråga då det bedöms ligga något utanför forskningsproppens ramverk.

Sektorsövergripande samverkan

Samverkan och sektorsövergripande verksamhet ska växa fram naturligt, snarare än tvingas fram. Politikerna, ledningarna för råden och lärosätena ska ha som uppgift att undanröja hinder för samverkan och stimulera detta, snarare än att tvinga fram samverkan och sektorsövergripande forskning. Samverkan och sektorsövergripande verksamhet ska inte ske för dess egen skull, utan för att uppnå resultat som annars vore omöjliga att uppnå. Här anser vi att regeringen och tidigare regeringar hamnat fel i sina slutsatser.

Samhällsrelevans

Regeringen nämner ett icke försumbart antal gånger vikten av att forskningen i viss mån tar hänsyn till samhällsrelevansen i verksamheten och anslagsbeviljandet. Sverigedemokraterna har påtalat detta i debatter och anföranden ett antal gånger och välkomnar detta varmt. Det är glädjande att även regeringen i sin forskningsproposition har anammat denna självklara faktor i forskningspolitiken. Däremot är det viktigt att dessa skrivningar också omsätts i handling och att begreppet genomsyrar verksamheterna både hos råden och lärosätena framgent. Det handlar självklart inte om att begränsa den fria forskningen mer än vad som redan förekommer i dag, utan om att justera den styrning som redan finns, t.ex. genom regeringens regleringsbrev. Som regeringen själv skriver i propositionen är det en grannliga uppgift att balansera skattebetalarnas krav på användbara forskningsresultat gentemot den fria forskningen. Där håller vi med regeringen till fullo.

Forskningsinstitutet RISE

Sverigedemokraterna delar regeringens entusiasm över ett nationellt forskningsinstitut och anser, precis som regeringen, att RISE kan göra stor samhällsnytta och redan har gjort en hel del nytta. Sverigedemokraterna har inget att anföra mot de ekonomiska satsningar regeringen aviserar här.

Forskning inom EU-samarbetet

Sverigedemokraterna anser som tidigare angetts att EU:s forskningspolitik mer bör riktas mot excellens för att åstadkomma avgörande landvinningar. Forskningssamarbete tillhör de områden där vinster kan göras genom EU-samarbetet. Sverige bör ha en mycket budgetrestriktiv hållning till EU, men just forskningsområdet bör prioriteras inom denna restriktiva budget. Regeringen ger uttryck för liknande tankar i propositionen. Vi anser dock att regeringen bör driva denna linje än hårdare inom EU än vad som sker i dag.

Internationellt samarbete mellan universitet

Regeringen påtalar helt riktigt att samarbete mellan universitet, exempelvis genom Europauniversitet, är viktigt. I själva verket är internationell samverkan mellan universitet naturligt och har lång historisk bakgrund. En paradox i regeringens resonemang är dock att samverkan ska odlas medan flygresorna mellan universiteten ”måste minskas”. Det är riktigt att digitala möten har varit oundgängliga och en stor tillgång under den nuvarande pandemin. Men att digitala möten i en avgörande omfattning ska ersätta fysiska möten (som endast flyget i hög grad kan göra möjliga) är inte realistiskt. Tvärtom borde miljövänliga flygbränslen tas fram, så att flygtrafik möjliggörs utan att miljön belastas i någon större grad. Det vore ett utmärkt forskningsområde att prioritera som kan göra stor och viktig samhällsnytta.

Säkerhet och skydd av känslig forskning

Sverigedemokraterna välkomnar regeringens beaktande av de säkerhets- och skyddsfrågor som ligger för handen vid viss forskning och utvecklingsverksamhet. Vidare erkänner regeringen att främmande nationer har ett uppenbart intresse av att spionera på Sverige och att så sker konstant. Åtgärder för att skydda svenska intressen är av vital vikt. Vi förväntar oss att regeringen går vidare med arbetet att skydda svenska forskningsintressen och ser fram emot skarpa förslag inom detta område, helst inom en snar framtid.

Kompetensförsörjning

Regeringen påtalar kompetensbrist på flera viktiga yrkesområden såsom läraryrket och yrken inom sjukvården. Detta är självklart riktiga slutsatser av regeringen, men samhället lider också allvarlig brist på kompetens avseende hantverksyrken och andra manuella yrken. Regeringen satsar alltför ensidigt på fler teoretiska högskoleplatser, vilket i förlängningen inte kommer att lösa våra samhällsbehov i dag och i framtiden. Regeringen och tidigare regeringar nedvärderar implicit manuella yrken, som kräver en annan kunskap, men är minst lika krävande som många teoretiska utbildningar. När det gäller forskarutbildningar ska de självklart matcha volymen på den grundläggande utbildningen inom samma område. Denna matchning är olika för olika ämnen, men strävan måste vara en optimal balans, inte bara ett ensidigt volymtänkande.

Inrättande av excellenscentrum

Regeringen låter meddela i forskningspropositionen att den avser att inrätta excellenscentrum för att skapa ”ledande forsknings- och utbildningsmiljöer” samt för att garantera mer långsiktiga satsningar. Dessa excellenscentrum ska upprättas inom samtliga

forskningsområden och stimulera forskning på högsta nivå samt bidra med en adekvat kompetensförsörjning. Vetenskapsråden ska styra och fördela anslagen och, som vi uppfattar texten, äga ansvaret för dessa centrum.

Sverigedemokraterna har inget att anföra mot detta initiativ och hoppas att det verkligen bidrar till ökad kvalitet inom forskningen. Dock bör satsningen utvärderas noggrant efter ett par år. Är det så att dessa centrum mer bidrar till ökad administration än tillför excellenta framsteg bör beslut tas om en ny organisation som maximerar utfall och minimerar administration.

Anslagsfördelning efter kvalitet

Regeringen aviserar att införa en ny modell för fördelning av forskningsanslag från 2023. Dels ska anslag fördelas med antalet helårsstudenter, dels genom en i sammanhanget ny kvalitetsindikator som regeringen kallar ”sakkunnigbedömning”. Det har uppenbarligen funnits problem med den gamla metoden för att fördela anslag efter kvalitet, nämligen bibliometri. Att som enda indikator använda bibliometri för utvärdering är sannolikt inte rättvist för att bedöma den bästa forskningen, så där delar vi regeringens bedömning. Att få fram ett system som på ett rättvist och adekvat sätt bedömer olika slags forskning är svårt och komplicerat. Därför menar vi att regeringens nu föreslagna modell är värd att pröva.

Regeringen borde dock närmare förklara hur denna ”sakkunnighetsbedömning” ska gå till. Risken för nepotism och andra oegentligheter är uppenbar, vilket regeringen måste vara medveten om. Sverigedemokraterna föreslår, utöver det regeringen anfört, att denna ”sakkunnighetsbedömning” görs så extern som möjligt och att regeringen utreder ett system för bedömning som görs av utländska forskare.

Profilmråden

Dessutom ska regeringen fördela anslag efter något som kallas ”profilområden”. Det innebär att lärosätena själva ska få välja strategiska forskningsområden av hög internationell kvalitet. Varje lärosäte ska ha minst ett profilområde till att börja med och pengar till detta område kommer att specificeras i lärosätets basanslag.

Sverigedemokraterna anser att detta mycket väl kan vara ett sätt att höja forskningens kvalitet på våra lärosäten och har följaktligen inget att anföra mot denna ordning. Vi ska med spänning följa hur denna metod utvecklas.

Nationell kvalitetssäkring av forskningen

Vi har nu ett system enligt Bolognamodellen där lärosätena utvärderar sin egen forskning (och utbildning). Sverigedemokraterna håller med regeringen att detta inte är tillräckligt. Regeringen föreslår att Universitetskanslersämbetet ska utvärdera lärosätenas egen utvärdering samt att Vetenskapsrådet ska utvärdera vissa områden på regelbunden basis. Vi har inget emot detta och anser att dessa åtgärder behövs.

Med regeringens nya förslag börjar dock belastningen av all utvärdering bli hög för både lärosäten och övriga myndigheter. Regeringen bör tillsätta en effektiv utredning där man ser över utvärderingen totalt sett. Kan vi plocka bort någon form av utvärdering? Vad är den mest effektiva utvärderingen? Behövs det rentav ytterligare utvärderingssystem?

Sammantaget anser Sverigedemokraterna att många av regeringens satsningar på nationella forskningsområden och specificerade satsningar är bra, men mängden av alla specifika satsningar gör att den fria forskningens utrymme krymper. Regeringen bör vara försiktig med mängden nya specificerade satsningar samt vara återhållsam med direktiv i sina regleringsbrev för att inte inskränka på den fria forskningen.

Regeringens förslag angående ändringen i högskolelagen om samverkan

Regeringen föreslår en ändring i högskolelagen gällande samverkan. Sverigedemokraterna har inget att anföra mot själva ändringen så som den är skriven i propositionen. En del remissinstanser, däribland Lunds och Göteborgs universitet, påpekar att det är lärosätena som äger frågan hur intentionen i lagtexten förverkligas. Vi håller med dessa remissinstanser att det måste ligga på lärosätena själva hur den föreslagna lagtexten konkretiseras med hänsyn till lärosätenas autonomi och frihet (vilket ju är den andra föreslagna lagändringen av regeringen). Vi kan dock inte se att lagtexten, som den nu är formulerad, skulle vara ett hinder för lärosätenas frihet i denna fråga. Därmed har Sverigedemokraterna inget i övrigt att anföra mot den föreslagna lagtexten i högskolelagen.

Regeringens förslag angående ändringar i högskolelagen om den akademiska friheten

Regeringen föreslår att en skrivning om den akademiska friheten förs in i högskolelagen. Sverigedemokraterna har inget att anföra mot denna skrivning, speciellt inte eftersom den är så pass allmängiltig att i princip alla kan hålla med om den. Det är snarare tolkningen av den akademiska friheten som utgör ett problem. All forskning ska kunna kritiseras och all forskning ska kritiskt granskas på vetenskapliga grunder. Det finns en tendens att frågor som ligger i tiden och som följer politiska trender undkommer kritik som är det normala för andra forskningsfrågor. Det finns exempel på att akademiker som varit kritiska till propåer som legat i tiden har blivit åtminstone implicit trakasserade. Vi vill betona att den akademiska friheten är allmängiltig och att alla ämnen och forskningsfält ska granskas och kritiseras på samma vetenskapliga sätt. Den akademiska friheten ska inte ha några undantag, hur bekvämt detta än må vara för vissa institutioner.

Yrkande

1. Samverkan mellan högskolor och samverkan mellan högskolor och det omgivande samhället är av yttersta vikt och bör ingå i forskningsverksamheten på varje högskola. Anledningen till samverkan ska företrädesvis vara att uppnå bättre resultat i forskningen. Ju fler hjärnor som arbetar med ett problem desto bättre. Oftast behövs det olika erfarenheter och olika sätt att tänka för att kunna lösa svåra problem. Det är här samverkan kan bidra till forskning av riktigt hög kvalitet. Samverkan ska dock inte premieras som egen verksamhet, det är resultaten som ska premieras. Ekonomiska styrmedel ska inte driva samverkan framåt, utan det är forskarnas egen vilja att föra forskningen framåt som ska vara drivkraften.

Sverigedemokraterna ser ingen anledning att yrka avslag på den aviserade ändringen i högskolelagen, eftersom ekonomiska styrmedel för samverkan inte

- nämns. Däremot tillkännager Sverigedemokraterna att samverkan inte ska styras med ekonomiska medel.
2. Regeringen aviserar att den avser upphöja Mälardalens högskola till universitet. Sverigedemokraterna tillkännager att vi inte står bakom detta beslut. Det har gått inflation i att upphöja högskolor till universitet och ibland på väldigt skakiga grunder. Rent generellt har universitet rätt att utfärda generella examina på forskarutbildningsnivå, vilket högskolor inte har. Men som alla vet ligger det mycket prestige i att ett lärosäte kan kalla sig universitet. Det är dock inget nationellt självändamål att utnämna högskolor till universitet, eftersom varken forskningen eller utbildningen blir automatiskt bättre av ett namnbyte.

Mälardalens högskola fick 2018 betala tillbaka två tredjedelar av Connie Dickinsons studieavgift, eftersom domstolen bedömde att Dickinson fått matematikutbildning på usel nivå. Att utnämna en högskola till universitet efter att studenter har fått tillbaka sina studieavgifter på grund av för dålig undervisning är ett mycket märkligt förfarande. Efter att Mälardalens högskola blivit universitet har vi 18 universitet och 12 högskolor i landet. Om utvecklingen fortsätter kommer vi i framtiden ha 30 universitet och inga högskolor alls. Vad blir bättre av detta? Vi noterar samtidigt att Sverige har lägst andel lärarledd studietid i Europa. Kanske vore det bättre att regeringen koncentrerar sig på verkliga förbättringar för våra lärosäten än att ägna sig åt etikettpolitik.
 3. Regeringen skriver i propositionen att genom omställning till klimatmålen kommer näringslivet och Sveriges konkurrenskraft att stärkas. Exakt hur konkurrenskraften stärks skriver inte regeringen. Hur Sveriges konkurrenskraft klarar sig är beroende av vilka klimatmål som regeringen sätter upp och hur de kommer att genomföras. Ett av klimatmålen som regeringen nämner är att växthusgasutsläppen för inrikes transporter, exklusive inrikes luftfart, ska minska med 70 procent till 2030. Målet är alltför högt, anser Sverigedemokraterna. Om Sverige ska behålla sin konkurrenskraft internationellt kan inte våra egna klimatmål i alltför hög utsträckning avvika från övriga västvärlden. Sverigedemokraterna kan därmed inte ställa sig bakom regeringens här uppgivna klimatmål.
 4. Regeringen aviserar i propositionen anslagsökningar för Formas inom ramen för ett nationellt forskningsprogram om klimatet, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Sverigedemokraterna saknar en satsning på framtida kärnkraft som en miljösäker och stabil kraftkälla. Att inte satsa på den kanske säkraste och mest stabila kraftkällan, som dessutom har minimala utsläpp av koldioxid, är inget annat än nonchalant och oansvarigt. Vi vill se en kraftfull satsning på forskning av fjärde generationens kärnkraft tillsammans med regeringens övriga satsningar (som därmed minskar sina anslag i motsvarande grad).
 5. Regeringen har i proposition 2016/17:50 angett ett kvantitativt mål för andelen nyrekryterade professorer. Sverigedemokraterna anser att inga sådana kvantitativa mål över huvud taget ska anges inom högskoleväsendet. Anställningar, anslag och uppdrag ska ovillkorligen ske på strängt meritokratiska grunder. SOU 2019:6 föreslår att tidigare beslutade principer för rekryteringsmålen gällande professorer ska upphöra. Vi ansluter oss till detta förslag. Liksom den offentliga utredningen 2019:50 påpekar, kan det finnas strukturella orsaker till könsmissig snedfördelning. Strängt kvantitativa mål för könsbalans kan snarast dölja dessa strukturella orsaker. Finns det strukturella orsaker till könsmissig obalans ska högskolor såväl som regering arbeta aktivt för att undanröja dessa hinder.

Till skillnad från SOU 2019:50 påpekar vi dock att könsmässig obalans inom vissa nivåer eller inom vissa ämnen inte nödvändigtvis behöver innebära att något strukturellt hinder förekommer. Det kan bero på att olika kön har lite skilda intressen. Det ligger inte på regering, högskoleledningar eller politiker att styra över svenska folkets intresse för skilda ämnen eller karriärer.

6. Regeringen aviserar i propositionen ett anslag till Vetenskapsrådet på 10 miljoner kronor för konstnärlig forskning. Sverigedemokraterna har slagit samman anslagen till de konstnärliga högskolorna och anser att detta anslag bör räcka för konstnärlig forskning. Vi anser därmed inte att något extra anslag genom Vetenskapsrådet är nödvändigt och att anslaget bör avslås.
7. Regeringen välkomnar den nationella kartläggningen av forskares utsatthet som Sveriges universitets- och högskoleförbund, Sveriges universitetslärare och forskare samt Nationella sekretariatet för genusforskning ska genomföra. Så gör självklart även Sverigedemokraterna. Naturligtvis ska varken forskare eller universitetslärare bli utsatta för hot eller bli trakasserade på annat vis. Forskare ska utan rädsla kunna redovisa både forskningsresultat och annat. Att presenterade forskningsresultat möter kritik ingår dock i uppgiften.

All forskning ska kunna kritiseras på ett konstruktivt sätt. I själva verket ska det fria ordet värnas på ett bredare sätt inom hela akademien. Ingen forskare eller lärare ska känna sig hindrad att uttrycka sina forskningsresultat, sin kunskap eller sina åsikter genom mer eller mindre explicita hot. Västerländsk forskning och vetenskap bygger, alltsedan upplysningstiden och till i dag, på att forskningsresultat likväl som vetenskapliga teorier fritt ska bemötas och kunna kritiseras. I detta borde regeringen ta ett större ansvar och själv initiera en nationell kartläggning.

8. Regeringen aviserar en höjning av anslaget till isbrytaren och forskningsfartyget Oden genom Vetenskapsrådets budgetramar för att bl.a. täcka ökade kostnader för drivmedel och teknikutveckling. Detta är i nuläget ett välkommet bidrag till den viktiga verksamhet som Oden bedriver. På sikt anser Sverigedemokraterna att en ny isbrytare i Odenklass bör byggas, samt att regeringen skyndsamt bör börja projektera för detta bygge. Oden bör renoveras och göras om till ett rent forskningsfartyg, eftersom Oden är det enda forskningsfartyg i världen som kan utföra ett flertal forskningsuppgifter i polarområdena.
9. Utredningen SOU 2019:6 framhöll behovet av en ökad samordning mellan de statliga forskningsfinansiärerna. Vi vill att regeringen snabbtredet vilka vinster/fördelar och vilka nackdelar det skulle finnas med att slå ihop alla eller vissa av forsknings- och innovationsråden Vetenskapsrådet, Formas, Forte samt Vinnova. Överväger fördelarna med en sammanslagning (vilket är troligt) ska regeringen agera i enlighet med detta.
10. I propositionen pekar regeringen på samverkansprogrammen som verktyg för att möta samhällsutmaningar genom innovativa lösningar. Dessvärre har dessa program kritiserats, och Riksrevisionen har pekat på att det förekommer brister i effektivitet och att det finns otydligheter i uppdraget till myndigheter på området. Riksrevisionen har även noterat att det saknas ett systematiskt arbete för att prioritera och följa upp insatser. Vidare att regeringen bör överväga en utvärdering av genomförda samverkansprogram och att regeringen inför framtida innovationssatsningar bör säkerställa att uppdrag ges med tidsramar som ger utrymme för förberedelser och planering. Därutöver har ett flertal rapporter påpekat brister i diverse offentliga stöd till näringslivet. Bland annat har Tillväxtanalys

belyst brister på området genom att kritisera det stora antalet myndigheter som är involverade i administrationen. Vid en särskild granskning av två av Vinnovas stödprogram kunde man inte säkerställa några positiva effekter av stöden. En nyligen publicerad rapport från Riksrevisionen (Effektutvärderingar av näringspolitiken – bristande tillförlitlighet RiR 2020:30) påvisade även att det återfinns allvarliga brister i effektutvärderingen av näringspolitiken – däribland innovationsstöd.

Skattemedel ska brukas varsamt, och om det inte går att mäta om delar av politiken ger önskad effekt eller om det är ställt helt bortom rimliga tvivel att den inte ger önskad effekt bör man antingen strukturera om delar av den eller avsluta densamma. Det är därför angeläget att regeringen ser över innovationspolitiken genom att bl.a. göra en översyn av samverkansprogrammen och säkerställa systematiska utvärderingar av dessa. Samt att de framgent verkar för tillförlitliga effektutvärderingar för att möjliggöra en ordentlig granskning av existerande innovationsstöd.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Lars Andersson (SD)

Clara Aranda (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Richard Jomshof (SD)

Per Söderlund (SD)